

Domáci GLASOVI

Leto III.

1. september 1948.

Štev. 5.

„SVETA VERA BODI VAM LUČ!“

"Dragi Slovenci, sveta vera bodi Vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne omike!" To je opomin svetniškega slovenskega škofa Antona Martina Slomška. Velika, neizpodbitna resnica je v njej povdarjena: neločljivo sta združeni vera in narodnost, da narod ohrani svojo lastno omiko. Pa kar velja za narod, velja tudi za vsakega člana velike narodne družine.

Najprej in nad vsemi dobrinami je vera. Vera je vsebina življenja, ki ima le v njej svoj smisel in namen in le v luči vere more človek najti odgovor na vsa težka, včasih pretežka vprašanja, ki jih življenje človeku postavlja.

Koliko strašnega gorja in silnega trpljenja je minula leta padlo na nas, na ves naš narod! Nismo si bili svesti krivde, ki naj bi tako težo trpljenja priklicala na nas. Nasprotno, trudili smo se, da bi Bogu dopadljivo živeli in da bi vsi naši ljudje doumeli resnico, ki jo je zapisal sv. Janez: "To je večno življenje, da spoznajo Tebe edinega pravega Boga in katerega si poslal Jezusa Kristusa." (Jan. 17,3).

V luči vere je mogel vsak najti odgovor na tisto usodno vprašanje: Le zakaj toliko in tako strašnega trpljenja? Da bi se v narodu utrdila vera, da bo pripravljen za še težje dneve, ko bo samo Bog njegov zavetnik, da takrat narod ne bo obupal, ampak bo obstal!

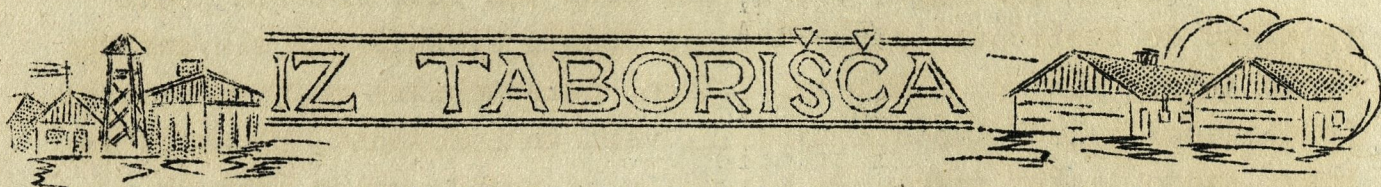
In danes narod upa. Upajo oni v domovini, upamo mi begunci in brezdomci, ker vemo, da je Bog pravičen in da ne bodo osramočeni, ki Vanj zaupajo! Samo v zvestobi do vere korenini namreč tudi zvestoba narodu. Dokler bodo Slovenci verni, bodo tudi kot narod obstali; s propadom vere med Slovenci bo nastopil propad slovenskega naroda.

O tem ni treba dosti modrovanja in razmišljanja. Treba se je v tujino samo ozreti po slovenskih izseljencih, ki nazorno izpričujejo in potrjujejo to trditev. V nekaterih deželah je komaj 10% starih Slovencev ostalo zvestih veri, vse drugo je versko in нравno izgubljeno. Mnogi ne znajo več moliti očenaša. Njihovi otroci,

ne samo, da nimajo vere, ampak ne znajo niti slovensko pozdraviti, ker le redkokdo uči svoje otroke svoj materin jezik. Kako bridko je človeku pri srcu, ko oče in mati govorita slovensko med seboj, z otroki pa samo v tujem jeziku. Po večini je tako; tisti, ki so ostali zvesti veri, so ohranili tudi narodno zavednost in znajo otroci tudi slovensko govoriti, - kdor pa je zavrgel vero, je izgubil tudi narodno zavest.

Edino bogastvo, ki smo ga v teh strašnih dneh oteli, je zaklad vere in mile slovenske besede. Čuvajmo te zaklade; z vsem žarom srčne ljubezni ljubimo te svetinje.

NEKAJ NOVIC IZ SPITALSKEGA TABORIŠČA.

"Transport za Argentino".

Nas, v spittalskem taborišču se vedno bolj prijemlje "reise-fiber". Kakor strela z jasnega je te dni med nas udarila novica: še v teku meseca septembra odide iz Spittala prvi transport Slovencev v Argentino in sicer 200 ljudi. Priprave so že v polnem teku. Določene so že osebe za transport, po večini večje družine, zdravniški pregledi se že vršijo, 13. septembra pride argentinski konzul vidirat potne liste in zadeva bo urájena. Ta novica je med ljudmi zelo ugodno odjeknila.

V Brazilijo sò odpotovali.

V nedeljo 5. septembra odide od tukaj prvi transport v Brazilijo. Vsega skupaj 78 ljudi, med njimi 43 Slovencev. Ker bodo rojake v tujini zanimala imena, jih tukaj navedemo: Dolenc Anton s 7 člani družine iz Kamne Gorice na Gorenjskem; Lombar Katarina s 2 članoma družine iz Kamne Gorice na Gorenjskem; Hribljan Anton s 4 člani družine iz Velikih Lašč na Dolenjskem; Zakrajšek Jože iz Podstrmece; Mestnik Jože iz Št. Vida pri Stični z ženo Marijo, roj. Marn iz Zalo-ga pri D.M. v Polju; Mirt Stanko in Mirko iz Ljubljane; Omejc Ivan s 3 člani družine iz Kovorja pri Tržiču; Regali Ivan s 4 člani družine iz Kamnika; Rožič Franc s 6 člani družine iz Prikrnice št. 23. pri Moravčah; Tirbič Frančiška in Ivanka iz Moravč; Sekne Janko s 3 člani družine iz Vogelj, Šenčur pri Kranju.

Čilenci in dekleta za Kanado še vedno čakajo in prav nič se še ne ve, kdaj bodo odrajlali. Neveste, katerim so ženini že ušli v Kanado, postajajo nestrpne.

Možile in ženili so se.

Ker smo že pri nevestah in ženinih, naj omenimo še, kako smo se v taborišču možili in ženili. V mesecu juliju in avgustu smo imeli nič manj kakor 12 parov, ki si je pred oltarjem in državnim uradnikom na Standesamtu obljubilo zvestobo do groba. Ko pišemo to poročilce, se spominjamo, kako veselo je bilo ženitovanje. Peli smo, da so se kar barake tresle. Jaz pa nisem pel, ker zraven nisem bil! Pa vseeno vem, da so se vzeli: VINKO BOKALIČ, kmet iz Pristave pri Meng-šu in PAVLA IGLIČ, šivilja, Prevoje, župnija Brdo; ŠIFRER FRANC, na-

1948. Ker
love-

leščencem iz Stražišča, župnija Šmartno pri Kranju in ŠUŠTARŠIČ ANTONIJA, šivilja iz Ljubljane; KVEDER PAVEL, telovadni učitelj, in ŠIFRER ANTONIJA, Stražišče; DRAKSLER FRANC iz Praš pri Moravčah in MARIJA FRANKO, delavka iz Brusnic pri Novem mestu; BOLTA IGNAC, glasbenik, iz Jarš pri Ljubljani in PLATIŠA IVANA, učiteljica iz Pungarta pri Sori; VIRANT FRANC, kmet iz Velikih Lašč in KNAVS MARIJA iz Retja pri Loškem potoku; GROSELJ MIHAEL, kmet iz Kostanj - Šmartno pri Tuhinju in MARIJA GRILC iz Andergasa pri Velesovem; SURMAN BOŽIDAR, godbenik, Ljubljana in DERMASTIJA VERA, šivilja iz Dravelj pri Ljubljani; DERMASTIJA FRANC, ključavničar iz Dravelj pri Ljubljani in ANGELA US, pletilja iz Male Lesni pri Lukovici; STREMFELJ LUDVIK, električar iz Bračten pri Škofji Loki in DERMASTIJA MARIJA iz Dravelj pri Ljubljani; MESTNIK JOŽE, električar iz Št. Vida pri Stični in MARN MARIJA, pletilja iz Zaloga pri D.M. v Polju; KOKALJ JANEZ, kmet, Javorje nad Škofjo Loko in OSREDKAR FRANCISKA, posestnika hči iz Črnega vrha nad Škofjo Loko.

Taboriščne grede in še kaj.

Letos je v našem taborišču zelo prijazno okrog barak, vse je v zelenju. Vrtne grede so smeli ljudje sami obdelati. Da bi videli te lepe vrtničke: polni so živobarvnega cvetja, salate, rdeči paradizniki se vam povsod ponujajo, fižol je zaradi obilice dežja bujno obrodil. Lani je bilo vse taborišče en sam od gošenic požrt zelnik, letos pa je bujn vrt. Božja travica tako lepo uspeva, da zgledata nekatere grede kot palmovi gaji. Med lepim zelenjem pa se pno brezštevilne plenice. No, ja, kaj se muzate! Plenice, iz ameriških "gift" žakljev narejene ali pa iz dosluženih srajc in podobnih "rekvizitov". Saj je v taborišču za teto štokrkljo bilo in je še vedno dosti posla. Precej ljubkih paglavcev je nanosila doslej. Ne bo nas še konec. Pa smo slišali, da se je pri vas tam zunaj ponekod tudi štokrklja zmotila. Nerodna reč, takale pomota!

Kadar prijazno sije sonce, to je letos le redkokdaj, zgleda naša glavna cesta, kakor ljubljanski Tivoli. Vozički, mlade mamice in zopet vozički, pa paglavci, ki se okrog njih pi ganjajo. Našo promenado so letos z oljem napojili, zato smo brez prahu.

Za zelenjem na vrtnih gredah je skritih mnogo zajčnikov in v njih obilico dolgouhatega zaroda /pa ne oslov in mul/! Tako si lahko tudi DP privošči večkrat slastno pečenko.

Ker sem že ravno pri pečenki, naj še to povem, da so letos tudi taboriščni kuharji poboljšali. Kar okusno kuhajo, in včasih nam kar "piksen" zmanjka, toliko je riht. No ja, veste, da bi se še jedlo, zato tisti, ki imate za "lager" pripravljene pakete, ne pomišljajte, ampak jih kar pošljite!

Tudi smrt se oglašča.

Včasih pa tudi malo požalujemo in pojokamo. V teku enega meseca je smrt kar dvakrat udrla v naše taborišče in upihnila luč življenja: RZEN JOŽE - tu, iz Trnja, obč. Stara Loka. Roj. je bil 10.I. 1915., pismonoša. Zdravil se je točno leto dni v naši TBC bolnici in umrl 17. VIII. 1948. Pokopan je v Spittalu; DRAKSLER JOŽE - tu - iz Zbilja, župnija Smlednik. Roj. 13.3. 1878. v Prašah, župnija Šmartno pri Kranju, umrl je v bolnici v Beljaku 21.8. 1948. Pokopan na spitalskem pokopališču.

Šole bodo oživele.

V šolskih barakah postaja zopet živahno. Dva meseca glavnih šolskih počitnic sta minila. V ljudski šoli in v gimnaziji je vpisovanje učencev.

Pravi živžav je v ljudski šoli. Vpisanih je nad 300 otrok, prevladujejo dečki, katerih je 166. Ker je otrok veliko, je šola razdeljena v 16 odelkov, v katerih bo poučevalo 16 učiteljic in dva učitelja.

Ljudski šoli je priključen tudi otroški vrtec, v katerega zahaja 120 otrok.

Gimnazija bo letos v novih barakah, ki jih ravno sedaj gradijo. Barake so prvovrstne in se bodo dijaki v njih prijetno počutili. Zaradi emigracije v Brazilijo, v Kanado in Argentino se bo število dijakov kar precej zmanjšalo, a jih bo še vedno precej nad sto. Upamo, da bo šola v kratkem pod streho in da bo pouk potem nemoteno potekal. Tudi s profesorji letos ne bo zadrege.

OZNA ga je nameravala odpeljati.

Za konec pa še zanimivo storijo. V nedeljo 15. avgusta so partizani nameravali ugrabiti Ivkota Kepica iz Cerkelj pri Kranju. Po nekem Avstrijcu, ki ga seveda Kepic ni poznal, mu je neki neznan človek iz Beljaka poslal obvestilo, da ima zanj važno pismo od očeta in da mora osebno priti ponj, ker bo pri njem lahko oddal tudi odgovor za očeta. Kepic ga je obvestil, da bo prišel in povedal tudi, kdaj. Tako je Kepic 15. 8. res odšel v Beljak in se zglasil pri tem človeku, ki mu je pismo izročil, a tudi zahteval, da mora odgovor takoj napisati in mu ga izročiti, češ da kurir čaka. Speljal ga je v neko samotno ulico, kjer je čakal - avto. Ko je šofer oba prišleca zapazil, je odprl vrata voza, sam skočil za volan in pognal motor. Kepicu se je začelo svitati. Odprl je pismo, bral, in spoznal, da ga ni napisal oče, ampak da je vse skupaj namirna prevara. Kepic se je tik pri vozu s silo otresel spremljevalca in ušel.

KAKO SE GODI NAŠIM V SVETU

A n g l i j a .

Iz Anglije poročajo, da je tam že nad 600 Slovencev. To je prav gotovo presenetljiva številka. Ker jih je že toliko, se sedaj pečejo z mislijo, da bodo ustanovili svoje društvo, ki pa bi imelo široko streho: katoliško, slovensko, podporno društvo. Organizirano naj bi bilo po vzorcu aruštrev sv. Barbare, kakršne imajo naši izseljenci v Franciji. Ta društva so silno krizo med vojno sijajno prestala. Mišljijo tudi na posebno organizacijo deklet.

Iz vseh krajev Anglije, kjer se naši fantje nahajajo, prihajajo poročila duhovnikov, da so slovenski fantje zelo dobri. Izjem je le malo. Tudi fantje so zadovoljni. Dobri poznavalci razmer trdijo, da so razmere glede zaslužka, stanovanja in socialne zaščite med vsemi državami, kamor so naši ljudje šli, v Angliji najboljše. Vsi so se že lepo oblekli, se lepo vsak dan brijejo, nič ne pijejo in pridno pošiljajo domov pakete.

Dekleta imajo sicer dokaj težje stališče, toda večinoma so tako pridne, pravijo nekateri, da je kar veselje in ponos biti Slovenec. V Londonu se zanje zelo zavzema gospodična Anica Christich, ki je njihova vrhovna zaščitnica. Pri njej se dekleta zbirajo. Pripovedujejo, da ji ob nedeljah napravijo takšen direndaj, da je za znoreti, vendar jih ima rada in je vsa nesrečna, ako vsaj enkrat na teden nje-nega stanovanja ne spremene v žeganje.

Naši izseljenci v Angliji se versko lepo drže. Sklenili so, da bodo dali naslikati milostno podobo Brezjanske Marije. Ta slika bo romala od župnije do župnije, kjer naši ljudje prebivajo. Pri njih bi ostala na obisku kak teden dni, naši pa bi to izkoristili za posebno češčenje, prejem sv. zakramentov itd. Poznanemu katoliškemu slikarju so poslali podobico Brezjanske Marije z vprašanjem, če bi jo mogel preslikati na večji format in koliko bi to stalo. V odgovoru je imenoval precej debelo vsoto. Ko so bili naši fantje vprašani, če bi zmogli

Šola raz-
dva u-
19
otrok,

so vsoto plačati, so izjavili, da lahko to store. In kaj je iz tega nastalo? Ko pa je slikar ob sprejemu obveznega naročila zvedel, da predstavlja podoba slovensko Marijo in v kak namen je naročena, je z obratno pošto pisal, da če bo služila slika takšnemu namenu, jo rad naslika zastonj, njegov brat pa bo napravil še okvir in pa omarico za "potovanje".

A r g e n t i n a .

Novi slovenski naseljenci so imeli v Buenos Airesu 9. julija t.l. informativni sestanek. Na njem so odborniki Društva Slovencev dali poročila o društvenem delovanju.

Doslej se je v Argentino preselilo iz Italije 2.147 slovenskih beguncev. Seveda pa to število ni povsem točno, ker je verjetno tudi nekaj takih beguncev, ki so prišli nenajavljeni in se niso zglasili v pisarni.

Za Argentino je bilo doslej Slovincem izdanih 12.138 vselitvenih dovoljenj in sicer:

za Slovence v Italiji	6.742
za Slovence v Avstriji	4.580
za Slovence v Nemčiji	800
za Slovence v Švici	16.

Društvo je v Buenos Airesu vzelo dve hiši v najem. V eni se nahajajo tudi društvene pisarne. V obeh hišah pa se v glavnem nahajajo stanovanja za prseljence z družinami, ki se morajo izseliti iz emigrantskega hotela, pa nimajo še sredstev, da bi si mogle najeti lastna stanovanja, ki jih je težko dobiti in so razmeroma zelo draga. Tako je društvo prav gotovo napravilo veliko socialno delo.

Društvo se mora boriti z velikimi denarnimi težkočami, ki imajo svoj vzrok tudi v preveliki sebičnosti naših ljudi. Vpeljalo je članarino, ki je bila mišljena kot ljubezenski dar skupnosti, ki naj bi ga mesečno v znesku enodnevnega zaslužka prispeval vsak na novo priseljeni Slovenec, s polajšavo za družinske poglavarje. Pa se stvar ni obnesla, kar je pač dokaz, da je pri nas Slovincih še vse premalo čuta za skupnost. Finančno so jim tudi Argentinci priskočili na pomoč.

Pri nekaterih starih slovenskih naseljencih so bili novi naseljenci kar lepo sprejeti in so jim pomagali. Večina pa še nima zanje razumevanja, a polagoma se lepo drug v drugega uživljajo in stari kažejo vedno več razumevanja.

Seveda so pa stari naseljenci poglavje zase. Mnogi so živeli in še žive popolnoma osamljeni med dobrimi a še napol divjimi Indijanci. Zaradi velikega pomanjkanja duhovnikov je versko življenje na nizki stopnji in je še veliko nekrščenih ljudi. Od starih slovenskih naseljencev jih je samo komaj 10% ostalo zvestih veri, vse drugo je versko in moralno izgubljeno. Mnogi ne znajo več moliti očenaša. Otroci ne znajo slovensko niti pozdraviti. Le redkokdo uči otroke svoj materin jezik. Bridko je poslušati, ko oče in mati še govorita slovensko med seboj, z otroki pa samo špansko. Po večini je tako; tisti, ki so ostali zvesti veri, so ohranili tudi narodno zavednost in znajo tudi otroci slovensko. Kdor pa je zapustil vero, je zgubil tudi narodno zavest.

Naša dekleta lahko dobe službe, ker je povpraševanje po Slovenkah zelo veliko in na dnevnem redu. Mnoge službe so dobre in se dekleta kar dobro počutijo, druge pa zopet manj. Razumljivo je, da je v teh službah težko, ker naši ljudje niso navajeni argentinskih razmer in načina življenja. Če bi obvladale jezik, bi prišle tudi do uradniških mest, dasi ta mesta niso lahka, ker res mnogo zahtevajo od uradnic.

Zaposlitev v tovarnah je ženskam težko dobiti, plače pa so tako majhne, da ni mogoče živeti.

Versko življenje je lepo negujejo. Duhovni vodja slovenske kolonije v Buenos Airesu je preč. g. Orehar. Slovenci se vsako nedeljo zbirajo k službi božji v Buenos Airesu v cerkvi svete Julijane.

Slovenski begunec poromal v Fatimo.

V prvem tednu meseca avgusta letošnjega leta je obiskal znamenito božjo pot v Fatimi na Portugalskem slovenski salezijanski duhovnik, nam beguncem dobro znani g. Miško Brunec, ki se sedaj nahaja v Estorilu pri Lisboni na Portugalskem.

Iz Estorila je odpotoval 2. avgusta.

Spremljal ga je tja Lucijin nečak Jožef Valinho (Valinjo) salezijanec, ki študira filozofijo v Turinu v Italiji. Je sin Lucijine najstarejše sestre Marije.

Oglasila sta se najprej v hiši Lucijinih sorodnikov, kjer sta pustila tudi svojo prtljago. Odšla sta v "Cova da Iria", kjer se je Marija prikazovala trem pastirčkom. Obiskala sta kapelico, ki stoji na kraju prikazovanja. Na kraju, kjer je stal hrastiček, nad katerim se je prikazovala Marija, stoji sedaj steber. Hrastiček so romarji popolnoma polomili in odnesli. Na hribčku nad kotlino stoji velika in visoka bazilika s še višjim stolpom. V notranjosti je gotov le glavni oltar. Zvonov bo 17, že zdaj je več zvonov, ki vsako uro zvonijo fatimsko himno.

Naslednji dan je g. Brunec tam maševal ob 7.30 zjutraj v kapelici prikazovanj. Tu je tudi velik salezijanski zavod, kjer so gospodona postregli. V Fatimi sta obiskala grob Hiacinte in Francka. V Aljustrel-u sta se najprej ustavila v hiši Hiacinte in Francka. Ogle dal si je g. Brunec sobico, v kateri sta bila rojena ta dva pastirčka. Obiskala sta tudi očeta in mater Hiacinte in Francka, ki pa ne stanujeta več v tisti hiši, kjer sta se rodila Hiacinta in Franček, ampak na drugi strani ceste. Roditelja sta se zanimala, od kje je g. Brunec doma. Gospod pa jima je na kratko opisal usodo naše domovine in ju prosil, naj naše slovenske begunce priporočita Hiacinti in Francku, kar sta tudi vidno ginjena obljubila. To sta rada storila še zlasti radi tega, ker sta že njuna otroka in Lucija videli v prikazovanju velike množice brezdomcev, lačnih in umirajočih.

Obiskala sta tudi Lucijino rojstno hišo, kjer je sedaj gospodinja Lucijina sestra Marija, mati Jožefa Valinho, ki je spremljal g. Bruneca.

Lucija sama sedaj živi pri karmeličankah v Coimbra. Prej je bila v redu Dorotejk, pa je po dovoljenju iz Rima prestopila v red Karmeličank. Nazadnje je bila doma leta 1946. in se za vedno poslovila od svoje rodne vasi in hiše. Oče in mati sta ji že umrla. V Lucijini sobi je še vse tako kot nekdanj.

Naslednji dan je g. Brunec zopet maševal v kapelici prikazovanj in podelil kakih 15 sv. obhajil.

Gospod Brunec nam je poslal izčrpno poročilo o tem svojem romanju v Fatimo in ga je "Bogoljub v tujini" tudi v celoti prinesel. Ob zaključku poročila piše g. Brunec dobesedno sledeče:

"Hvaležen sem Bogu in naši Gospe Fatimski za to romanje. Že dolgo sem si želel tja, pa med letom ni bilo mogoče. Najprej sem se zahvalil Prebl. Devici in naši Materi za velike milosti, ki jih je izkazala meni in vsem beguncem, da nas je večina vstrajala in vkljub silnemu pritisku in vkljub raznim zahrbtnim nakanam - če bi mi vedeli, kakšno je bilo naše pravno stanje 1. 1945. in 1946., bi

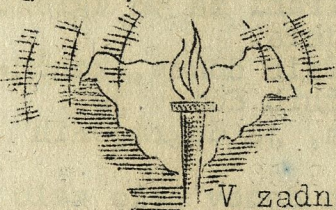

KO=

1948. pa so

lorda skoprneli od groze, - le čudežu moremo pripisati, če smo ostali tako kakor smo. Velika milost je tudi, da je večina beguncev ohranila vero v Boga, poštenost, čeprav je bilo toliko težav; milost je tudi, da je silni pritisk repatriacije izčistil vrste beguncev, vseh manj trdnih značajev, ki bi nam utegnili v tujini le škodovati. Mislim, da so družine, ki so vstrajale v begunstvu, nazadnje le ve-sele, da se niso dale zagnati v rdeči pekel. Vihar bo minil in z veseljem se bodo vračali domov; kolika milost božja je tudi, da niso v taboriščih izbruhnile nevarne kužne bolezni, ki bi utegnile pobrati večino beguncev, zlasti ob dobah, ki je bila prehrana tako pičila. Za vse te dobrate, ki smo jih po Marijinem Brezmadežnem Srcu prejeli, sem se Mariji zahvalil kolikor sem mogel.

Imel sem nebeško Mater tudi veliko prositi: zase, za vas svoje sobrate v begunstvu, za mladino, ki nam jo je božja Previdnost izročila v varstvo, za duhovnike, za begunske družine, za može in fante, s katerimi smo preživeli toliko lepih večerov. Upam, da je dobra nebeška Mati sprejela moja priporočila ne zaradi mojih zaslug, ampak zaradi trpljenja in žrtev naših beguncev po taboriščih, zaradi njihove zvestobe Bogu, zaradi neštetihih rožnih vencev, ki so se premolili v taboriščni kapeli, zaradi številnih sv. obhajil in lepih pesmi, s katerimi naš narod časti Marijo."

IZ DOMOVINE

Ljudsko štetje v Jugoslaviji.

V zadnji številki našega lista smo objavili točne rezultate ljudskega štetja, ki je bilo izvršeno na dan 15. marca 1948. V zvezi s tem prinaša "Srbobran", srbski emigrantski list, daljši članek v štev. z dne 3. avgusta t.l. Med drugim navaja tudi, da je sedanjí komunistični režim v Jugoslaviji od meseca maja 1945., ko je prišel na oblast zahteval 1,400.000 žrtev, ki so bile nasilno likvidirane samo zato, ker niso bile istih misli s komunisti. Ta številka predstavlja 10% vsega prebivalstva predvojnje Jugoslavije. Med drugo svetovno vojno je padlo v naši domovini 1,700.000 Jugoslovanov. Tako smo izgubili v drugi svetovni vojni in zaradi njenih posledic preko 3 milijonov prebivalcev, kar znaša 20% današnjega prebivalstva Jugoslavije. Ako računamo v odstotkih, je dala Jugoslavija največji krvni davek druge svetovne vojne. Združene države, ki imajo mnogo-krat več prebivalstva kot Jugoslavija so žrtvovale prav tako kot mi 1,700.000 življenj.

Obsodbe v Sloveniji.

Dne 23. avgusta t.l. je bila v Ptujju javna razprava proti šestim črnoborzijancem, ki so jim očitali, da so klali brez dovoljenja govejo živino in prašiče in prodajali meso na črni borzi. Obtožnica pravi, da so od l. 1945. poklali 500 glav govedi in 300 prašičev.

Obsojeni so bili: Majcen Jakob iz Cvetkovec na 18 let, Martin Cvetko na 11 let; Jože Ficko na 7 let; Franc Majhen na 10 let; Dušan Korenjak na 5 let; Aleksander Skaza na 2 leti prisilnega dela.

Pokopališče na otoku Rabu,

kjer je pokopanih okoli 5000 Slovencev, ki so umrli od lakote, v koncentracijskem taborišču na tem otoku, je zelo zanemarjeno. Nikogar ni, ki bi skrbel za to pokopališče. Grobove je prerastla trava, dež in sonce pa sta izbrisala s križev imena pokopanih in številke grobov.

Sedaj, ko je v Jugoslaviji vse organizirano, bi bilo prav, da bi "ljudska" oblast organizirala tudi primerno ureditev tega pokopališča. Seveda zato nima smisla, ker je tu pokopanih le malo komunistov in še ti, ki so, za komunizem ne morejo nič več delati in se zato komunisti zanje ne brigajo. Da bi pa za reklamo komunizma žrtvovali nekaj dinarjev in pokopališče primerno uredili in tako počastili spomin rabskih žrtev, ki so tam umrle po večini po zaslugi komunizma, se pa tudi ne splača, ker je kraj osamljen in taka reklama ne bi bila dovolj rentabilna.

Mislím, da bomo prav zadeli, če rečemo, da je večina sorodnikov in svojcev rabskih žrtev v begunstvu. Ko se bodo ti vrnili, bodo pa tudi grobovi in celotno pokopališče drugače izgledali.

Gradnja Zadrúžnih domov.

Da bi v Jugoslaviji izvedli čimpreje kolhozni sistem obdelovanja zemlje, - t.j. skupno obdelovanje zemlje - so potrebni prostori, kamor bodo spravljali pridelke in od koder jih bodo zopet po svoji volji kmetom nazaj delili. V ta namen sedaj organizirajo gradnjo Zadrúžnih domov.

V surovem stanju je v Sloveniji dograjenih 144 domov, do pritličja je zgrajenih 26 domov, temelji so zabetonirani za 56 zgradb, na 128 gradbenih prostorih pa so končana zemeljska dela.

Po vsej državi pa je dograjenih 423 zadrúžnih domov, končujejo se dela na 600 zadrúžnih domovih. Največ zadrúžnih domov je zgrajenih v Sloveniji. V Srbiji, ki je petkrat večja, je dograjenih 141 zadrúžnih domov. V Dalmaciji grade 172 domov.

V večina krajev delo pri gradnji zadrúžnih domov delo zelo počasi napreduje, v mnogih krajih pa je skoro popolnoma zastalo. V nekaterih krajih so natepli skupaj delavce, pa nimajo gradbenega materiala, v drugih krajih pa zopet gradbeni material zastoj čaka rok, ki bi prijele za delo. To prav lahko razumemo. Kmet je prepričan, da je bolje, da se gradnja zavleče čim dalje. Je prav tako, kot je bilo med drugo svetovno vojno, ko so morali interniranci sami graditi koncentracijska taborišča. Čim pozneje so zgradili taborišče, tem dalje in toliko več ljudi je še ostalo na svobodi.

Državni pravilnik za pridigarje.

Da bi se našli povodi za nadaljnja preganjanja duhovniškega stanu, so državne oblasti izdale različne naredbe, po katerih se v bodoče ne sme pridigati o nekaterih verskih temah. Jugoslovanski duhovnik ne sme govoriti o podedovanem grehu, ker ta ni prikladen do stojanstvu "novega komunističnega človeka"; ne sme pridigovati o ustvarjenju človeka, ker je krščanski nauk o tem v nasprotju z marksizmom, ki priznava znano Darvinovo teorijo o "postanku človeka" kot dogmatični učbenik. Današnji jugoslovanski duhovnik tudi ne sme imenovati bojevitega sv. Mihaela, prav tako se smatra za spotakljivo opisovanje rešitve Judov po Mozesu iz egiptovske sužnosti, ker bi pri tem bilo možno hujskanje k rešitvi izpod komunističnega terorja z begom v inozemstvo.

Nadaljnje nagajanje komunističnih oblasti so dajatve poljskih pridelkov. Večina hrvatskih in slovenskih duhovnikov poseduje nekaj orne zemlje, ki jo je po stari navadi obdelal sosednji kmet; ta dobi za svoje delo polovico žetve. Krajevni komunistični odbori zahtevajo zdaj od župnikov, da oddajajo na ha isto množino žita kot drugi kmetje; ker pa je dajatvena dolžnost večja od 50% ostanka župnikove žetve, zato ne morejo duhovniki izpolniti predpisa. Posledica je zapor duhovnikov zavoljo sabotaže; na podlagi tega so se že izvršile številne obsodbe. Glase se na 2 - 4 leta prisilnega dela.

Zadrški škof pobegnil.

"Wiener Kurir" z dne 2. septembra prinaša vest, da je zadrški škof Pietro Munzani pobegnil s 50 begunci z ladjo preko Jadranskega morja v Italijo v Ancono.

Obrtni listi za duhovnike.

Če izgubi kaka župnija svojega župnika, mora z gotovostjo računati, da ne bo prišel noben naslednik na izpraznjeno mesto. Sicer imenujejo škofijski ordinariati župnike, kolikor so ti sploh na razpolago, prevzem dušnopastirskega mesta pa zavisi od pritrditve komunističnega vaškega ali mestnega odbora. Ta dovoljenja pa odbori odbijajo. Nastala je nova težkoča vsled vladne odredbe, po kateri mora vsak duhovnik, ki hoče pridigovati ali sicer dušnopastirsko delovati, imeti za to poseben obrtni list. "Potrdilo za izvrševanje dušnopastirske obrti", pa se izda samo na izredno priporočitev vsemogočnega krajevnega odbora.

Katoliški duhovniki, ki so bili v zaporih OZNA-e, poročajo o neprestanih poizkusih komunistov, da bi jih pridobili za novi pokret "Proč od Rima", ki ga zahteva jugoslovanska država. Ta akcija se vrši že približno eno leto s posebnim pritiskom, naj se katoličani oproste vezi s papežem in ustanove narodno Cerkev, katera bi sodelovala s komunisti in kateri Titova vlada obljublja podporo. V to ustanovljajočo se "Narodno Cerkev" naj ne bi vstopila le dosedanjo rimsko katoliška Cerkev v Jugoslaviji ampak tudi pravoslavna.

V Sloveniji so umrli

v mesecu avgustu 1948.

v L j u b l j a n i : Hanuš Krofta, Franc Kreigher, M. Marija Salezija, roj. Ivanka Tončič, uršulinka, Alojzij Briški, Ana Avbelj, roj. Ramovš, Ana Marinc, Terezija Petelin, Marjan Mesec, Marjeta Hribar, Ivana Majcen, roj. Gostinčar, Leopold Burja, Amalija Perne roj. Medica, dr. Leo Stare, Marija Dežman, Franc Setina, Ferdo Štrukelj, Ivan Janež, mesar, Alojzij Lekše, poštni manipuland, Andrej Ropret, upokojenec tob. tovarne, Andrej Bizjak, France Ševar, Tone Podržaj, železničar, Ivanka Rovšek, Franc Brezovec, drž. upokojenec, Pepca Štubelj roj. Rus, uslužbenka ministrstva za delo, v pokoju; Rajmund Vatovec, orož. major v pok., Rafael Stamač, žel. uradnik v pok., Alojzij Bačič, žel. upokojenec, Slavka Pardubsky, Filip Zablatnik, upravnik pošte, Ramovš Karel, žel. upokojenec, Marjan Pavčič, Ivan Vidovič, viš. kontrolor drž. žel. v pokoju, Franc Vidmar, Mira Majaron, roj. Stare, Josip Trelec, vlakovodja drž. žel. v pok., Katarina Stanovnik, Frančiška Križ, roj. Šušteršič, Pavel Jančič, tapetniški pomočnik, Mirko Dobovšek, Magdalena Marolt, roj. Pogačnik, Avšič Anton, mesar, Kozarje, Marija Ažman, učiteljica v pok., Anton Ciril Ržen, Josip Podbregar, žel. uradnik v pok., Anica Večar, uradnica, Alojzij Krajc, Marija Ažman, Ivanka Rovšek, Srečko Podboj, strojevodja v pok., Marjeta Hribar, roj. Kapus, Terezija Blaj, Iva Rovšek, uradnica geodetskega zavoda, Vera D. Nikitina, vdova univ. prof. -

V M a r i b o r u : Ludvik Topolnik, Ivan Plečko, trg. poslovodja v pok., Franjo Križanič, elektromonter, Miloš Mencinger, uslužbenec splošne bolnice, Anton Voga, drž. upokojenec, Mohor Vabič, uradnik, Olga Arko, roj. Šircelj, dr. Dušan Bajželj. -

V C e l j u : Dr. Ivan Raišp, primarij celjske bolnice, ing. Pavel Belič, Jože Primožič, višji gradbeni tehnik, Marija Kestel, Karol Farčnik, delavec, Jožefa Jovančič, Pavla Dofek, -

V r a z n i h k r a j i h : Herman Kuhar, vrtnar, Trbovlje, Ernest

Škof, posestnik, Kamnik, Josip Zagorc, kamnosek, Bršljin, Novo mesto, Marija Engelman roj, Naglič, Kranj, Marija Molej, roj. Jalen, Smokuč, Anton Fišer, posestnik v Trnavicah na Dravskem polju, Frančiška Opeka, roj. Božič, Vrhnika, Mara Szendrey, roj. Voves, Radovljica, Andrej Zupan, posestnik, Dvorska vas, Marija Senčar, roj. Sver, Ptuj, Franc Pomšič, posestnik, Guncelje, Ljudmila Poljanec, učitelj. mešč. šole, Slatina Radenci, Alojzij Briški, Št. Vid nad Ljubljano, Vinko Kostanjevec, Tržič, Rozka Šipelj, Šent Jurij pri Grosupljem, dr. Fran Hojnik, odvetnik, Zg. Polskava, Franc Zupan, Jarše - Menges, Ivana Ogorelec, roj. Tavželj, Lavrica, Marija Satler, Št. Vid nad Ljubljano, Antonija Korun, udova, Salek, Anton Brinovšek, poslovodja, Gorenje, Miloš Mencinger, laborant, Radovljica, Neža Stražišar, roj. Pintar, Unec, Anton Fojkar, monter, Lirovnica, Frančiška Božič, roj. Vrhovnik, Menges, Jože Očko, Sv. Peter v Sav. dolini, Anica Pogačnik, roj. Božič, Lancovo, Karolina Pučelik, Fram, Franc Ferjan, Jesenice, Vincenc Hribar, Vir pri Domžalah, Rudolf Bačnar, krojač, Žiri, Primož Pikon, Blejska Dobrava, Franc Temnik, kmet, Spodnji Dolič pri Vitanju, Ivan Jeglič, usnjar, Grosuplje, Fani Vedlin, roj. Žužek, Pepi Hodnik, mesar, Žalec, Marija Strgar, roj. Ločnikar, Rudnik, Fani Kukec, roj. Senica, Žalec, Angela Lap, roj. Kunaver, Dobrava, Franc Klemenčič, pos., Dol pri Ljubljani, Stan-ko Kavzar, Hrastnik, Ivan Grilj, Nova Cerkev, Simon Šalamon, Slivnica, Franja Perko, Kamnica, Nežka Mavc, Smartno ob Paki, Brigita Spen-ko, Podgora, Marija Košan, Družmirje, Franja Modic, posestnica, Brest - Tomiselj.

IZ UREDNIŠTVA

Podprite Družbo sv. Mohorja v Celovcu.

Družba sv. Mohorja v Celovcu bo letos izdala Mohorjev koledar za l. 1949. in Večernice. Knjigi bosta veljali približno 10 šil. Izšli bosta začetkom novembra. Za doplačilo lahko dobite tudi mladinski mo-litvenik. - Vse Slovence in Slovenke v tujini vabimo, da naroče Mohorjanke in tako podprejo najstarejšo slovensko kulturno matico in njeno stremljenje: koroske Slovence ohraniti zveste veri, jeziku in narodu. Podpirati Mohorjevo družbo je naša narodna dolžnost.

Kdor bi želel knjige naročiti, naj to takoj sporoči Karitativni pisarni Narodnega delegata papeške misije v taborišču Spittal b. 18/21. Priporočamo, da v krajih, kjer je več ljudi skupaj, ali pa prebivajo v dosegljivi bližini, izberete poverjenika in naj ta naroči knjige na svoj naslov za vse druge. Za plačilo ne imejte skrbi. Mohorjeva družba bo sama preskrbela, da boste knjige lahko plačali v USA in v Kanadi. Na enak način bo zadevo uredila tudi v Angliji.

Naši izseljenci z velikim veseljem vsak teden pričakujejo celovško "Nedeljo". Večino skrbi kaj bo z njo, ko bo v naprej plačana naročnina izčrpana. Uprava nam je obljubila, da lista našim izseljencem ne bo ustavila, naročnino boste lahko plačali na enak način kakor Mohorjanke. Želi pa, da:

- 1.- določite poverjenike, na katere naj se pošilja vsaj od 5 - 10 izvodov "Nedelje", tako se občutno zmanjšajo stroški za poštnino.
2. - Vsaj nekaj prispevajte za poštnino. Če kdo more kaj prispevati, naj to uredi. Karitativna pisarna bo rada posredovala.

Če bo finančno količkaj mogoče, bo uprava "Nedelje" v posebni knjižici natisnila nedeljska berila in evangelije.